

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrletno K 16'50.

Ce si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5'— — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopalniške ulice)

Telefon št. 242.

Konec.

Ko je grof Karolyi odstopil vlado proletarski diktaturi, sta zavlada na Ogrskem groza in beda. Prva povelja so se glasila: Obsodbe in zopet obsodbe. Lastnike trgovin in tovarn so prepodili in 18- do 20letni mladeniči so prevzeli vodstvo finančnih zavodov. Sploh so pridno socializirali. Živil je bilo vedno manj in postajala so vedno dražja. Vse so komunizirali. Časopise so ustavili, privatna premoženja so zaplenili, dragocenosti so se morale oddati, bančne vloge se niso smele izplačevati. Kavarne so zaprli. Telefonske zveze so pretrgali. Več nego tri osebe niso smele iti na cesti druga poleg druge. Po deseti uri zvečer so vsakogar aretirali, ki so ga dobili brez legitimacije in oblastvenega dovoljenja na cesti. V eni noči so vzeli 166 talcev.

Bivše ministre, državnike, politike, poslance, magnate, časnikarje, bančne ravnatelje, veleindustrijelce, veletrgovce, občinske zastopnike, župane, visoke državne uradnike, visoke oficirje so teroristi odvedli iz njihovih stanovanj ter jih vrgli v zapore, kjer niso dobili štiri do pet dni jesti. Še le po preteku

enega tedna so jih navadno izročili v skupne zapore, kjer je bilo po več sto oseb zaprtih. Razen Szamuelyja je najbolj divjal dr. Evgen Laszlo, politični poverjenik za kaznilništvo. Revolucijski tribunal je sodil ter izvrševal smrtne rzsodbe. Za majhne delikte so obsodili v dosmrtno ječo.

Na Terczijskem ringu, v palači grofa Ludovika Batthyanyja so imeli teroristi svoj glavni stan. Dan in noč so vlačili meščane v to palačo, mnogo izmed njih jih ni več prišlo iz palače. Zgodaj zjutraj je prišlo šest do osem velikih voz, ki so odvažali krste na pokopališče v Rakoskeresztur. Budimpešta je izumrla. Meščani in delavci so se molče spogledovali. To je bil torej oni komunizem, ki naj reši ter prerodi človeško družbo in ves svet?

V Budimpešti so vse rdeče poslikali. Hiše so rdeče prebarvali v znak komunizma. Pred parlamentom so ljudje kar na debelo streljali, ne da bi jih vprašali, kdo si ali kam greš. Budimpešta je bila pred slavljem 1. maja. Prebivalci so bili gladni, toda slaviti so morali. Kavarne, gostilne so bile zaprte, niti košček kruha ni bilo dobiti, mnogo demonstrantov se je zgrudilo

od lakote na tla. Dne 2. maja, dopoldne ob enajstih, je demisionirala sovjetska vlada, zvečer ob sedmih so si pa ljudski komisarji zopet stvar premislili. Poklicali so budimpeštanski proletariat pod zastave. Vse je moralo iti na fronto. Szamuely je divjal kakor tiger. Tovarne so morale prenehati delati, vse delo se je ustavilo, delavski bataljoni so nastopili, časopise so popolnoma ustavili. Ropali so pustošili . . .

Predsednika poslanske zbornice Ludovika Navaya so ustrelili, državna tajnika Hollana, očeta in sina, so vrgli v Donavo. Grozovlada se je še le pričela.

Že groznejše je bilo po ponesrečenem puču dne 24. januarija. Gospodarsko je dežela popolnoma propadla. Postavljali so vsepovsod vešala. Szamuely, ki je potoval po še preostali Ogrski, si je izmišljeval najgrozovitejše muke. Dal je usmrtiti očeta poleg matere in v maternem naročju dojenčka. Na smrt obsojeni ljudje so morali izkopati sami svoj grob. Najbližji sorodniki so morali prisostvovati usmrtitvam in so morali obešancem poljubljati roke. Toda vse to še ni zadoščalo Szamuelyju. Hotel je pričeti v Budimpešti moriti.

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(27)

To izjavo, ki je bila brezdvomno čudna, je potrdil voznik, ki je posodil svoj bič v to svrhu. Voznik, ki je bil znan kot dobrovoljček, ni mislil nič hudega, ko ga je neki neznanec prosil, da izroči neko nujno sporočilo dami, ki je sedela ravno nad njima pri razsvetljenem oknu. Ob tem času je pihal precej hud veter in snežilo je. Tako je bilo popolnoma naravno, da se je skušal mož varovati pred slabim vremenom. Toda precej dobro se je spominjal na postavo. Spominjal se je dobro, da ga ni preveč zeblo in da ni bil preveč zmučen. Zavrtnik plašča pa je imel zavijan čez ušesa. Ko se je vrnil z bičem, je bil sicer manj uljuden, nego prej, vendar pa se niti zahvalil ni, če se pa je, se je njegov glas poizgubil v bučanju vetra.

Listek, ki ga je policija smatrala kot jako važen dokument, je policist našel v roki umorjenke. Vseboval je le par svinčnikom natečenih besed. Prvi dve vrsti sta bili druga v drugo zapisani in nečitljivi, dočim je

bila tretja in zadnja dobro čitljiva. Vsebovala je le besede: »Bodi pripravljena na nekaj hudega, če . . .« Če kaj? Sto in sto se je v tem hipu isto vprašalo. Tudi jaz sem hotela o tem premišljevali, toda naprej sem morala poskusiti, razjasniti si ves položaj, oni položaj, spričo katerega je bil gospod Durand sumljiv, in sicer edini sumljiv.

Več nego to nisem pričakovala. Toda obenem s solncem, ki je prisijalo, v mojo sobo, mi je prišlo tudi spoznanje. Vsaj je vendar bilo, če si ogledamo položaj z zdravim človeškim razumom, naravnost nemogoče, da bi bil mož, ki je bil na tako dobrem glasu in tak poštenjak, kriv. In vendar so bile zunanje okoliščine zanj tako zelo neugodne, da so morale neugodno vplivati na površno javno mnenje. In ko sem prečitala celo poročilo, sem morala sama priznati, da je navidezna obtožba, ki je bila naperjena proti Ansonu, napravila gotov vtisk na me.

Sicer sem še vedno verovala v njegovo nedolžnost. Vsaj sem videla njegov pogled, poln ljubezni in nežne hvaležnosti; moje zaupanje v njegovo nedolžnost je bilo s tem popolnoma utrjeno. Toda spoznala sem z

vso jasnostjo, kako težavno je bilo, delovati proti predsodku, ki so ga povzročila njegova lastna, nepremišljena dejanja, posebno ne-rečni poskus skriti rokavice gospe Fairbrotherjeve v torbici druge dame, in naposled tudi to, ker je povedal vzroke, ki so ga k temu dovedli. Brezdvomno je bilo, da so se morale te izpovedi zdeti marsikomu nenavadne in nenaravne.

Videla sem nalogo pred seboj, ki je skoro presejala človeško moč. Vendar pa sem jo hotela navzlic temu izvršiti. Prepričana sem bila, da je nedolžen. In če bi se drugim ne posrečilo, ga bom skušala jaz očistiti suma — jaz, navzlic svoji neznatnosti, čeprav nisem imela nobenih izkušenj v pravnih vprašanjih, v sodnih zadevah in zločinih, edinole spričo neomejenega zaupanja v osumljenca, zaupajoč v svojo previdnost in pamet. Ta pamet mi je že večkrat pomagala in mi bo še bolj pomagala, če bom pregledala vse posameznosti, ki so potrebne za pričetek vsakega duševnega dela.

Poročilo v jutranjem listu se je končalo z izjavami, ki jih je podal gospod Durand o zadevi, ki ga je tako zelo obteževala.

(Dalje prih.)

Tedaj se je pa narod naveličal te grozovlade, izpregledal je. Konec je boljše vizma na Ogrskem. Voditelji židi so se pa s polnimi vrečami zlata in svojimi metresami odpeljali v posebnem vlakcu na Dunaj, kjer so jih socialni demokrati slavnostno sprejeli . . .

Političen pregled.

Krvavi dogodki v Trstu. „Slovenski Narod“ poroča o dogodkih, ki so se vršili 3. t. m. sledeče: Zvečer dne 3. t. m. se je vračalo okrog 1600 otrok z izleta, ki so ga priredili socialisti. Okrog 9. ure so prišli do ulice Maddonnina, kjer je nastal prepir med socialističnimi starši otrok in karabinerji. Slednji so rabili orožje. Več oseb je bilo ranjenih, med otroki in materami seveda panika. Drugi dan, v ponedeljek so delavci v protest proti dogodkom zapustili delo. Ob 10 dopoldne je množica štrajkujočih prikorakala na veliki trg, od koder je deputacija odšla k guvernerju. Pohod se je potem nadaljeval proti trgu Lipsia (Piazza degli Studi). Karabinjeri so jih tam ustavili in ker se množica ni umaknila rade volje, so v njo streljali. Mnogo oseb je ranjenih. Socialisti so se razpršili. Nacionalisti so na to pod vodstvom laških častnikov priredili drugo demonstracijo in zahtevali povsod, naj se razobesijo laške zastave. Navalili so na Lavoratore, njim na čelu ardit s samokresi v rokah. I rerezali so telefonske žice. Vkljub temu se je uredniku posrečilo poklicati na pomoč vojaško silo, ki je napadalce odgnala. Obrnili so se na to proti Narodnem domu, kjer so ohladili svojo jezo. Tolpa 20 demonstrantov, med njimi 8 oficirjev z enim stotnikom, je vdrla v kavarno in zahtevala, da se razobesi laška trobojnica. Na to so udrli v prostore slovenske čitalnice, razbili vhodna vrata, slike in pohištvo, razobesili z balkona laško trikoloro, pometali časopise in knjige Slovenske čitalnice in Češke besede na cesto, pokradli druge stvari in na to odšli. Pol ure po njihovem odhodu so „inter-venirali“ karabinjeri. Med tem so laški oficirji in ostala sodrga odšli v ulico Sv. Frančiška, kjer so udrli v uredništvo „Edinosti“ in prostore Trgovske obrtne zadruga ter so tek m 20 minut pometali na ulico knjige, časopise, rokopi- se in sploh vse, kar je bilo premakljivo. V veži je stal ves čas polkovnik, na bližnjem oglu pa avtomobil poln vojaštva in karabinjerov. Šele, ko je uniformirana sodrga opravila svoje delo, je častnik poklical čakajoče vojake in karabinjere, da so navidez stopili v akcijo. Napravljena škoda je velikanska. Trgovsko obrtni z drugimi so uničili vse gospodarske knjige, uredništvu pa dragoceni arhiv, v katerem je bilo toliko spominov na preteklo našo narodno borbo. Ob 1:35 popoldne je pod vodstvom 4 oficirjev došlo kakih 30 demonstrantov pred slovensko šolo na Acquedotto. 10 njih je udrlo v hišo. Razbili so vrata, udrli v sobe in kabinete in pometali na ulico vse knjige in učne pripomočke. Uničena je dragocena knjižnica učiteljskega društva. Pol ure pozneje so tudi tu intervenirali karabinjeri in se prijazno pozdravljali z njimi. — Popoldne je množica, nje na čelu ardit s črno zastavo, na kateri je mrtvaška glava, prišla pred Ljubljansko kreditno banko, koje prostori so bili zaprti. Zahtevali so, da se razobesi laška zastava. Ko se je tej zahtevi ugodilo, so odšli. Druge škode tu niso napravili. Tudi v kavarno „Balkan“ so se popoldne še enkrat vrnili in zahtevali, da se odstraniti časopisa „Edinost“ in „Lavoratore.“ Napis „Kavarna“ so odstranili. Popoldne so ardit zasedli delavski dom. Došlo je do hudega spopada, pri katerem je bilo mnogo socialističnih zaupnikov ranjenih, drugi pa odvedeni v zapor. — Iz vsega se jasno vidi, da organizira in pospešuje vojaška in policijska oblast te izgrede, pri katerih tvorijo vojaki in ardit jedro junaških naskakovalnih čet proti neoboroženim in mirnim Sloven- cem in socialistom. Naš poročevalec ugotavlja, da so mu znani 4 zanesljivi smrtni slučajji vsled streljanja na množico, vsi štirje mrtveci so tr- žaški Lahj in vsi štirje so zadeti slučajno. Eden

izmed njih je bil demonstrant, drugi trije pa gledalci. Govori se pa po Trstu, da je ranjenih več stotin oseb.

Shoda trgovcev in obrtnikov, ki se vrši v nedeljo ob 15. uri pri Götzu, naj nikdo ne zamudi!

Dnevne novice.

Imenovanja v zdravstveni službi. Mi- nister narodnega zdravja je imenoval dr. J. Vinka Železnikarja primarijem Obče javne bolnišnice v Slovenem Gradcu in okrožnim zdravnikom za zdravstveno okrožje Slovenji- gradec; dr. J. Ljudevita Krambergerja okrož- nim zdravnikom za zdravstveno okrožje Sv. Lenart v Slov. Goricah, severni del, ter je premestil okrožnega zdravnika dr. J. Ivana Tavčarja iz Ormoža v Središče. Dalje je imenoval kancelista Obče javne bolnice v Mariboru Franceta Goloba, upraviteljem hi- ralnice v Vojniku in pomaknil upravitelja Josipa Stegnarja v službovanje dodeljenega zdravstvenemu odseku za Slovenijo in Istro v Ljubljani, v 5. plačilno stopnjo IX. čin. raz- reda in upravitelja Obče javne bolnišnice v Celju, Ivana Prekorška, v 2. plačilno stopnjo X. čin. razreda.

Mestni šolski svet v Mariboru je v svoji seji dne 28. julija sklenil, razpisati več učiteljskih služb po sedaj odslovljenih nem- ških učnih osebah. Višji šolski svet je pa dne 4. avgusta z ozirom na odlok z dne 4. aprila 1919 izvršitev sklepa ustavil. To se prizadetim prosilcem naznanja s pripombo, da se bodo sedaj izpraznjena mesta popol- nila začasno, kakor se je to vršilo doslej: Mestni šolski svet bo na podlagi dosedaj vloženih prošenj predloge za imenovanje stavil višjemu šolskem svetu.

Telovadno društvo „Sokol“ v Ormožu priredi dne 15. avgusta t. l. ob 15. uri (3. uri) popoldne v mestnih nasadih javno telovadbo združeno z veliko ljudsko veselico. Pri telo- vadbi nastopi moško in žensko članstvo ter kot posebnost tudi najmlajši naraščaj Ormož- kega »Sokola.« Glasbene točke proizvajajo na- rodna godba v Ormožu pod vodstvom g. D. Serajnika. Za slučaj slabega vremena se pri- reditev preloži z istim vzporedom na nedeljo, dne 17. t. m. Vabimo vsa bratska in ostala narodna društva ter vsakogar, ki hoče preži- veti nekaj veselih uric v domači, neprisljeni zabavi v metropoli slavno znanih slovenskih goric, da se vdeleži te prireditve. Na svi- denje! Nazdar!

Tabor na Koroškem. Dne 15. avgusta se vrši v Sinčivasi manifestacijski tabor, kjer bo slovenski Korotan ob navzočnosti bratov iz Šta- jerske in Kranjske veličastno proglasil svojo ne- upogljivo voljo po združitvi z Jugoslavijo. Na- rodni svet za Koroško pozivlja zato vse, ki čutijo narodno, da pridejo ta dan v Sinčovas. Vsa društva naj se pripravljajo, da svečano na- stopijo na taboru, kakoršnjega še ni bilo na Koroškem, zastave telovadnih in drugih društev naj ponosno vihrajo in družijo rodne brate. Slo- venska pesem naj mogočno doni po naših tleh, ki so prepojena z žulji in krvjo naših najboljših mož. Vse pa naj takrat prešinja vseobjemajoča ljubezen posebno do naših koroških bratov, ki jim je bila dozda usoda najbolj nemila. Na svidenje torej dne 15. avgusta v Sinčivasi. Na- rodni svet za Koroško.

„Sokol“ v Mariboru ima telovadne ure počeni s 6. t. m. (sreda) vsaki ponedeljek, sredo in petek zvečer v gimnazijski telovadnici. — Članstvo od 20. do pol 22. ure, članice od 19. do 20. ure. Pozivlja se k rednemu in točnemu obisku telovadnih ur. — Vadiateljski zbor.

Rogaška Slatina. V nedeljo 10. avgusta prirede jugoslovanski akademiki veliko veselico in cvetlični dan v prid jugosl. akademičnim menzam. Spored je zelo pester in bogat in

bode za obilo neprisljeni zabave preskrbljeno v največji meri. Plesateljini bodo našli dovolj prilike na plešišču, ki bode, kakor cela prireditve na prostem (v gozdu med vilo „Jankomir“ in vilo „Budimpešta“) Svira tukajšnji orkester mariborske vojaške godbe pod znanim izbornim vodstvom g. kapelnika Ferdo Herzoga. Za okrepiča bodo skrbeli tufeti, kojih vodstvo so prevzele požrtvovalne narodne dame. Pokro- viteljstvo je prevzela iz prijaznosti g. Arkova. Pričakujemo, da prihite ta dan v naše krasno zdravilišče iz bližnje in dalnje okolice vsi, ki hočejo preživeti par veselih uric v prijetni do- mači zabavi. Med tukajšnjimi gosti, brati Srbi in Hrvati in domačini vlada že s daj veliko za- nimanje za to slavnost. Predpriprave so v pol- nem teku in v teh nas g. ravnatelj Herg vse- stransko podpira. Odbor.

Javen shod državnih uslužbencev. Dne 2. avgusta se je vršil v mali dvorani „Narodnega doma“ ob mnogobrojni udeležbi javni shod vseh državnih uslužbencev, ki so enotno organizirani v društvu jugoslovanskih državnih uslužbencev v Mariboru, kjer so se razpravljala stanovska vprašanja. Shod je po- setil tudi g. državni poslanec Voglar, g. državni poslanec dr. Hohnec se je opravičil, ker je bil „adržan. Političnih vprašanj se na željo vlad- nega zastopnika ni dotaknil noben govornik. Sodni svetnik dr. Peitler je otvoril zborovanje in pozval zastopnike vseh strok, da izrazijo svoje želje. G. drž. posl. Voglar je poročal o težkočah pri reševanju materijelnih uradniških vprašanj. Nato so razni govorniki razlagali težnje posameznih skupin in zahtevali od pomoči. Po- sebno so se pritoževali poduradniki in sluge. Pazniki jetnišnice so na primer omenili, da je med njimi veliko beguncev, ki imajo po vpeljavi „zvišanih“ novih draginskih doklad na mesec 100 do 200 K manj dohodkov ko prej! Za njih družine, ki še živijo na Primorskem, jim ostaja na mesec 8 do 10 lir vsled nizkega kurza naše valute. Posebno labro stojijo sluge, ki s 30 službenimi leti ne morejo postati pod- uradniki, čeravno imajo že davno potrebne iz- pite. Isto velja za davčne iztirjevalce, katerih zastopnik je izjavil, da ne vedo, v katero ka- tegorijo uradništva spadajo, so li sluge ali pod- uradniki, samo to vedo, da so najslabše plačani. Sklenile so se enoglasno resolucije, v katerih se zahtevajo nabavni prispevki, sodelovanje strokovnih organizacij pri večševanju stanovskih vprašanj, polovična vožnja na železnici, skraj- šanje službene dobe na 30 let, zahteva, da se vštejejo vojna leta dvojno za časovno napredo- vanje ter izenačenje plač po celi kraljevini. Po- sebno omeniti je resolucijo, s katero se vlada pozivlja, naj o izdelavi načrtov za plače in to- vadevnih ukrepov obvešča v bodoče predvsem stanovske organizacije. Vrhu tega se vlada po- zivlje, da vpelje maksimalne cene za vse živ- ljenske potrebščine in da revidira vse ukrepe, ki uvažujejo materijelne težkoče vsled izvanred- nih razmer, kakor so prispevki za dvojno gospodinjstvo, diete, selilne pristojbine in slično.

Žigovina. Vsled odredbe ministrskega sveta v Beogradu št. 1641 in odloka generalne direkcije carine z dne 17. julija 1919 št 8467 se mora na ozemlju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev pobirati od vsake igre kvart brez razlikovanja pri uvozu poleg carine tudi žigovina (kolkovna pristojbina) v znesku pet dinarjev v srebru. To žigovino je plačati tudi od vseh kvart, ki se tačas že na ozemlju kraljestva ali ki se proizvajajo na tem ozemlju. Vsled tega se odredi, da se morajo do 31. avgusta t. l. vse cele, zaprte in še neporabljene igre, ki se na- hajajo pri raznih prodajalcih igralnih kart, kakor tudi v gostinjah ali kavarnah, če tudi se je kolek v prejšnji izmeri (30 v, 60 v in K 1:20) že plačal, naknadno predložiti davčnemu uradu za mesto Maribor kot odkolkovalnemu uradu in svrhno še enkratnega odkolkovanja in da se plača od vseh teh igra na novo določena kol- kovina, vračunši kolek, ki se je za vsako igro že vplačal. Vse igre, ki niso vnovič odkolko- vane od davčnega urada za mesto Ljubljana v dokaz, da se je od njih plačala na novo dolo- čena žigovina, se smatrajo nekolkovanim in za- denejo obrtnike, ki imajo take karte na proda

ali v shrambi in kavarnarje, v katerih lokalih se igra s takimi kartami, postavne posledice, določene v zakonu z dne 15. aprila 1881 št. 43 drž. zak.

Slovenski napisi. »Jožef Mlinarič, krojaški mojster« glasi se napis na Glavnem trgu št. 17, dočim je na sosedni hiši pri trgovini z galanterijo napis Jožef Mlinarič popolnoma pravilen. Mi tukaj res ne vemo, ali si hoče Jožef iz »Jošefa« ali »Jošef« iz Jožefa norca delati ali pa slikar Kusma iz obeh. — Avgust Schrock, trgovina z mešanim blagom v Vetrinjski ulici ima zraven slovenskega napisa tudi nemški »Ein- und Verkauf« itd. Ponavljamo še enkrat, da morajo biti vsi napisi in reklamne table izključno slovenski. — »Mehaniker in elektriker« ima napis tvrdka Trabi & Koweindl v Stolni ulici. Zakaj ljudje vendar poprej ne vprašajo.

Jugoslovanski socialni demokrati so silno žalostni, ker sta boljševiška zločince B. in Kun in Samuely s svojimi tovariši pobegnili v Nemško Avstrijo. Zdaj bomo še le polagoma videli vsa ona grozodejstva, ki so jih uganjali ti boljševiški voditelji na Ogrskem. Morala sta iti, čeprav je jugoslovanska socialna demokratična stranka hotela raje izzvati nevarnost, da Italijani zasedejo vse naše železnice, samo da se postavi pred vsem svetom ter s stavko brani in zagovarja boljševiško vladu. To je dobro, da tudi boljševiška drevesa ne bodo zrastle do neba.

Velik transport poljskih izseljencev iz Bosne. Danes dopoldne je prišlo v Maribor 41 voz poljskih naseljencev iz Bosne. Odpeljali so se na Poljsko. Splošno stanje je bilo dobro.

Češki otroci v Daruvar v Slavonijo. Od ponedeljka na torek ponoči se je peljalo skozi Maribor 528 čeških otrok in 20 spremljevalcev. Vozili so se v lepih okrašenih vozovih in sicer v najelegantnejših. Na kolodvoru v Mariboru so peli češke in tudi jugoslovanske narodne pesmi. Imeli so s seboj tudi majhen orkester. Konstatirati moramo, da je bilo prepozno

javljen prihod teh naših bratskih otrok. Večerja je bila pripravljena že dva dni prej, ko je bil vlak naznanjen, vendar pa vlaka ni bilo. Obžalujemo, da nismo teh otrok tako, kakor zaslužijo pozdravili.

Umrli so: Savernik Uršula, Lederergas e 2; Kraumberger Tomaž, Gradiška; Sitter Franc, Par strasse 22; Tanegger Ema, Grad Sv. Jurij Zg. Sv. Kunigunda.

Cesta k sv. Barbari in bližnjimi kraji na levem bregu Drave je mnogoletna želja tamošnjih prebivalcev. Ves promet od faranov Barbarske in Smartenske fare proti Mariboru se vrši s pomočjo Dupleškega broda preko Drave. Ali ta brod je hudomušen. Če je voda velika, ne vozi in če je suša tudi ne. Zgodilo se je, da poldrugi mesec ni prevažal. Ob tržnih dnevih je po petdeset voz na dan s tem brodom se prevažalo. Promet z Mariborom je torej za obe strani zelo važen. Vse te težave bi se odpravile, če bi se od St. Petra na levem bregu Drave cesta podaljšala do tistega mesta, kjer doseže svetolenarsko in ptujsko cesto. Kmetje zelo žele, da se to zgodi. Opozarjamo na to mariborski in svetlenarski okrajni odbor.

Iz murskega polja. Pred leti smo se potegovali za ustanovitev kmetijske šole z zimskimi tečaji. Prišli smo svi do prepričanja, da bi takšna šola bila našemu kmetijstvu v največjo korist. Toda vse tedanje delo se je razbilo na tem, da so se eni potegovali za šolo na Cvenu, drugi so želeli, naj bi bila v Križevcih, in tako je nikjer ni. Šola pa je gotovo potrebna. Višja kmetijska šola bi odgojevala kmetijske oskrbnike; zimska šola pa bi bila za domače ljudi, za mladeniče, ki bi ostali na domačem zemljišču. Tak poduk naj bi bil od 1. oktobra do 1. aprila vsakega leta. Sicer bi tudi kmetijska šola pri Sv. Juriji na južni železnici ugajala; pa tam ni poduka v vinoreji in kletarstvu ali vsaj ne zadosti. Zato pozivljemo naše kmete naj se zopet obude in nej sami nekaj store.

govoriti, ker je to stvar nadaljne preiskave. Vendar je pa že danes jasno, da delajo gotovi elementi z vsemi sredstvi na to, da bi oškodovali našo mlado državo tudi s tem, da izvažajo zlato, oškodujejo valuto, ker ne morejo drugače škodovati državi.

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno združenje“ v Mariboru.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Nemški večinski socialni demokrati o padcu sovjetske vlade.

Berolin, 5. avgusta. K odstopu budimpeštanske sovjetske vlade piše glasilo večinskih socialnih demokratov, »Socialistische Korrespondenz«: Po 134 dneh sramotnega življenja je ogrska sovjetska republika kapitulirala. V največji nevarnosti, ko je grozila okupacija Budimpešte od strani sovražnih čet, so pobegnili komunisti ter so zopet enkrat prepustili prokletim desnim socialistom, pojesti juho, ki so jo oni zasolili. Zapuščajo razvaline, v primeri s katerimi je zapuščina Wilhelmovih junckerjev in generalov še pravi paradiz. Delovanje ogrske sovjetske vlade gospodov Bele Kuna in njegovega morilca Szamuelyija je obstojalo v tem, da so dali usmrtili brezštevila baje protirevolucionarnih elementov, da so ustvarili rdeč militarizem in pa ono vrsto socializacije, ki ni nič drugega nego rop, uničenje in razdejanje. Z lahkomišelnostjo, ki bi je niti Tirpitz ne dosegel, so se z vsem svetom bojevali ter brezupno, brezuspešno prelivali kri. V 134 dneh več krvi kakor v enem letu svetovne vojne. Opetovano je antanta zapovedala, naj se ustavijo njene čete, da pride komunistična vlada do spoznanja; toda vsak tak odmor so vladajoči komunisti izpolnili z bedastimi, zlaganimi poročili o zmagah, v primeri s katerimi so poročila nemške admiralitete o uspehih podmorskih čolnov odsevi najčistejše resnice. Zdaj je smrtonosna šaloigra končana. Seveda se ne more na to misliti, da bo zdaj delavski razred obdržal politično moč na Ogrskem, vesel bo moral biti, da bo zopet pričel znova graditi na razvalinah, ki jih je zapustila sovjetska blaznost. Toda budimpeštanski vzgled bo po monakovskem morda vendar pripomogel, odvrniti delavstvo od pota, ki ga vede le v nesrečo.

Karolyi in svetovna revolucija.

Praga, 5. avgusta. »Narodni Listi« poročajo iz Berna: Neki dr. Attila Orbok objavlja sledeča razkritja o grofu Mihaelu Karolyiju: Spomladi 1. 1918 je prišel grof Karolyi v Švico in se je obrnil na švicarskega komunistu Guilhauxa, ki je z nemškim denarjem ustanovil komunističen časopis. Pri hišni preiskavi, ki so jo izvršile švicarske oblasti pri Guilhauxu, so našli Karolyijevo, v Bernu datirano pismo, v katerem pozivlje Caillauxa, naj dela na preobratu na Francoskem in za svetovno revolucijo. To pismo so izročili francoskemu poslaništvu. Razumljivo je torej, da se antanta ni hotela več pogajati z grofom Karolyijem, ko je po preobratu stopil na čelo republike.

Velika zaplemba zlata v Špilju. — Čez dva milijona kron vrednosti.

Danes ponoči se je naši finančni straži zopet posrečilo, da je napravila dober plen. V vozu I. razreda osebnega vlaka št. 35, ki vozi v smeri Špilje—Gradec so našli težak zavoj, ki ima več nego 20 kg. Finančna straža ga je zaplenila ter našla v njem same zavoje, napolnjene z dukati in sicer s turškimi zlatimi funti in francoskimi franki. Ko je finančna straža izpraševala po vozu, kdo je lastnik tega milionskega premoženja, se ni nihče oglasil. Davčna oblast je preštel denar ter naštel

**1060 komadov turških funtov v zlatu,
4230 komadov po 20 frankov v zlatu,
422 komadov po 10 frankov v zlatu,
torej skupno
88.820 frankov v zlatu.**

Kakor vidimo, dela naša finančna straža v Špiljah prav pridno za naš zlati zaklad. Vendar je pa že danes jasno, da se ta izvoz našega zlata vrši v večjem obsegu. Ne izvažajo samo zlatega denarja, marveč tudi zlate ure, prstane, uhane itd. Dobro bi bilo, da se na naši meji zapleni vsako zlato blago, s katerim se hoče kdo prepeljati v Nemško Avstrijo. Danes se izplača peljati se z eno zlato uro in briljantastimi butoni v Nemško Avstrijo. Vsled tega pozor na to našo severno mejo. Zaprimo vse izhode, da nam

naše izdajice ne izvozijo kolikor mogoče zlata v Nemško Avstrijo ter s tem oslabe našo valuto.

Želeli je pa tudi in pravično je, da se naša poštena finančna straža za to svoje delo primerno nagradi in sicer takoj, ne še le po mescih.

Drugi plen. — Velika vsota ruskih rubljev zaplenjena.

Danes ponoči so našli v Špiljah v vlaku 35, ki vozi proti Gradcu, nekega človeka, ki se piše Franc Bajt in je doma iz Pleternice v Slavoniji. Imel je na sebi dragocen nahrbtnik, v katerem je finančna straža našla

**105 bankovcev
po 1000 rubljev.**

Straža mu je ta denar zaplenila. Seveda so tudi lastnika oziroma posestnika tega denarja aretirali. Vprašanje je, čemu je ta človek vozil s seboj — ruske rublje.

Protidržavni denarni zavodi na jugu izvažajo zlato.

V kolikor se danes more razvideti, sodelujejo pri tem izvozu našega zlata nekatere hrvaške banke in denarni zavodi, ki so ravno v zadnjem času podpirali in še podpirajo protidržavno politiko. Za danes o tem še nočemo

Razne novice.

Umor carja je bil poverjen Nemki. Kakor poroča „Matin“, je napravil Anglež Rihard Courtier-Forster, ki je dolgo živel na Ruskem, senzacijsko odkritje. Tu gre za zaroto, ki jo je zasnovala na Ruskem nemška politična policija. Afera se je zdelala Angležu tako grozna, da je ni hotel takoj verjeti. Nemka, ki je bila izbrana, da izvrši atentat, je umela z rafinirano spretnostjo dobiti vstop k carju. Umela si je pridobiti zaupanje dveh dam, ki ste pripadali k najboljši ruski družbi. Odločno je trdila, da je bila njena mati Rusinja in da je po njej podedovala ljubezen do ruskega naroda, ki je k njemu pripadal njen oče. Nemce pa sovražiti. Dalje se je lagala, da ji je umirajoč ruski častnik zaupal prapor, ki ga je otel ter jo je prosil, da naj ga carju izroči osebno. Pri izmenjavi ujetnikov je prišla Nemka z drugimi oskrbnicami vred v Petrograd, kjer jo je skrivala najboljša petrograjska družba pred nemškimi vohuni, pred katerimi je Nemka kazala strah, da bi zbudila temveč zaupanja. Novi znanci so ji pridobili zaupanje pri carju. Prišel je ponjo dvorni avtomobil in jo je odpeljal v Carsko selo. Nemka je stopila v predsobo carjeve delavnice. V levici je držala prapor, „Madame“ ji je rekel ko-no-nik, ki jo je spremljal, „stopite k Njegovemu Veličanstvu, samo treba je, da se prej podvržete mali formalnosti.“ — „Kakšni?“ — „Ti le dve dami tuka, Vas pregledate.“ Nemka je bila užaljena. Ko bi mignil, so ji vzeli prapor in odkrili pri nji ročno granato. Prebledela je in se tresla od jeze. Odvedla jo je straža. Ko je prišla k trdnjavi, kjer jo je čakala zaslužena kazen, se je ozrla k gledalcem in zakričala: „Izdajali so me... Pa če se ni posrečilo meni, posrečilo se bo drugim; maščevana bom.“

Sami modriani. Dva dobrovoljca sta se vračala ponoči domov. Mesec je sijal in eden omeni: „Glej, solnce pijancev.“ — „Ti si pijan“, ga zavrne drugi, „to je vendar pravo dnevno solnce.“ — Jela sta se prepirati, ali jima sije nočno ali dnevno solnce. Srečata zakasnelega potnika in vprašata, kdo ima prav. Nočni potnik si je mislil, da ni dobro zameriti se pijancu, pa jima reče: „Oprostita gospoda, jaz nisem iz tega kraja.“

Bivši bavarski kralj bi rad prišel v domovino. Bivši bavarski kralj, ki se zdaj nahaja v dvorcu Zigers, je prosil za dovoljenje, da se vrne v domovino in se nastane v dvorcu Wildenwart. Bavarska vlada mu še ni odgovorila.

Raynopravnost mrtvih. Iz Petrograda poročajo, da pripravlja vlada sovjetrov zakon, ki dopušča, da smejo biti mrtvi pokopani na kakršnemkoli pokopališču, brez ozira na to, kakšnega veroizpovedovanja je bil rajnik.

Kronični katar v pljučih. Takemu človeku je treba noč in dan dobrega zraka, dobre hrane (mleko in sluznate juhe), vsak dan par žlic medu! Po ramah in prsih naj se utira z arničnim razmakom ali s slivovko in namaže potem z gabezovim mazilom. Mlad človek se utrdi lahko z mrzlim umivanjem, da se pozdravi popolnoma, pri starem se ublaži trpljenje. Neobhodno potrebno je izpiranje nosu in grla vsako jutro in zvečer, ako je hodil bolni po prahu, še večkrat. Dober čaj za to bolezen: Razreži po 16 g encijana, sladke korenine, milnice, sleza, po 8 g brinjevih vršičev in javeževga semena, prekuhaj dobro in pij osmino litra zjutraj, zvečer in popoldne. (Žlico zeli na pol litra kropla.) Kdor je podvržen temu katarju, mora posebno paziti, da je toplo obut in da ne stoji na mokrih tleh in na mrzlem vetru. Hoja po dežju ne škoduje, škoduje pa vsako postajanje v mokri obleki in obuvalu.

Rudeče maline

za eksport kupuje »BALKAN«, trgovska, špedicijska in komisijska del. dr. Ljubljana, Dunajska c. 33. Prosi se zatančne pismene ponudbe. 8-8

MALA OZNANILA.

Vinogradno posestvo 6½ oralov, se prodaja z inventarjem in letošnjim pridelkom za 40.000 K. Naslov pove uprava. 3-1

Izurjene čevljarje sprejme takoj Jakob Zollenstein, Maribor, Grajska ulica. 3-1

Zlata ura od dragonske vojašnice do Pobrežne ceste 9 včeraj zgubljena. Kdor mi jo prinese dobi lepo nagrado. Naslov pove upravnishivo »Marib. delavca«. 3-2

Sprejme se pri Štajerskem obmejnem poveljstvu gospodična z dobro prakso v strojepisju kot I. pisarniška moč. Plača 300 K mesečno. Nastop 15. avgusta. Prosilke naj se zgledajo 8. ali 9. t. m. v poslopju okrajnega glavarstva, soba št. 18 v pritličju. 2-2

Odvetnik

dr. Karl Škapin

je otvoril odvetniško pisarno

v Mariboru, Freihausgasse št. 1

(hiša „Narodne kavarne“, I. nadstr.)

Svoji k svojim!

„Velika kavarna“

(preje „Theresienhof“), Maribor, Glavni trg

Izborna prvovrstna pijača! — Najvežji in najlepši prostori v mestu! — Dnevno **KONCERT** prvovrstne damske godbe od pol 20. do pol 23. (preje od pol 8. do pol 11.) ure; ob nedeljah in praznikih od pol 18. do pol 23. (preje pol 7. do pol 11.) ure.

Za obilen obisk se priporočata

brata Kuhar.

Mlatilnice

in slamoreznike, stroje za koruzo luščiti, izdeluje in prodaja Franjo Farič, tovarna, Pobrežje pri Mariboru. 3-2

Ugodna prilika!

Godbeni automat, izvrstno ohranjen, se po ceni prodaja. Franjo Farič, tovarna, Pobrežje pri Mariboru. Kupuje in popravlja stare automate. 3-2

V zalogi »Tiskovne zadruga« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirca, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1—K, s poštnino 1'05 K. Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Zlet Mariborske sokolske župe v Ptuj dne 7. septembra 1919.

„Mariborski delavec“

se prodaja v Mariboru v sledečih trgovinah in tobakarnah:

Weigl Vilko, Glavni trg
Glavna trafikarja, Glavni trg
Ortner Jožef, Schmidov trg 2
Mahalka J., Gosposka ulica
Czadnik L., Stolna ulica
Specijalna trafikarja, Grajska ulica
Handl Karolina, Tegetthoffova cesta
Pristernik Mar., „ „ „
Schifko Terezija „ „ „
Schön, Tegetthoffova cesta „ „ „
Schifko Marija, Melje „ „ „
Pichler Ana, „ „ „
Jurko Marija, Koroška cesta „ „ „
Lackner J., Vitrinjska ulica „ „ „
Kos A., Marijna ulica (pri sodniji) „ „ „
Scheidbach H., Magdalenski trg „ „ „
Nerath F., Magdalena, Franc Jož. ul. „ „ „
Kresnik Ana, „ „ „
Majer J., Pobrežje, Brezka cesta 21 „ „ „
Jarc Jožefa, Glavni kolodvor „ „ „
Leber F., Koroški kolodvor „ „ „